

Udvalg, at der nemlig aldeles ikke maa optages noget Skudsmaal i Skudsmaalsbogen, vil jeg stemme for Lovforslaget.

Ved Sagens første Behandling er det udtalt af en æret Landsthingsmand (Vjerring), at man ikke kunde stemme for dette Lovforslag, naar man stemte for Lovforslaget om Erklæringens Meddelelse. Det forekommer mig virkelig, at der er en saa stor Forskjel imellem disse to Ting, at denne Sammenligning ikke er ganske passende. Det er jo klart, at Meddelelsen af Erklæring skal tjene til en Veiledning for den, der har forlangt den, for at han derved kan sættes istand til muligt at modbevise, hvad Erklæringen gaaer ud paa, og lykkes dette ham ikke, kan han jo kaste Erklæringen bort. Men vi maae huske paa, at naar en Person har faaet et Skudsmaal indført i sin Skudsmaalsbog, hvilket jo paa en Maade er en offentlig Erklæring, kan han ikke kaste den bort — det er netop Ulykken — men han maa bære det med sig hele sit Liv. Man kan altsaa godt stemme for Lovforslaget om Erklæringens Meddelelse, og tillige for det foreliggende Lovforslag, uden derved at gjøre sig skyldig i nogen Inconsequents. — En anden æret Landsthingsmand (Wessely) er imod Lovforslaget, fordi det efter hans Mening indeholder et Brud paa Contractsfriheden. Jeg er ganske enig med ham i, at saadanne Brud skulle undgaaes, men det er netop, et Gode ved Lyndeloven af 1854, at den iøvrigt realiserer den Forestilling, man har om Contracter. I Forholdet mellem Huusbond og Lyndet er der Ret og Pligt paa begge Sider. Derfor enhver Rettighed staaer for Huusbonden en tilsvarende Forpligtelse og ligeledes for Lyndet, alene med Undtagelse af dette Forhold med Hensyn til Skudsmaal, og det er efter Manges Mening den eneste Mangel ved Loven af 10de Mai 1854, hvad jo ogsaa synes at fremgaae af Forhandlingerne om dette Lovforslag iaar og isjor; thi, hvis der havde været andre Mangler ved Loven, vare de nok blevne fremhævede, men dette er det eneste Punkt, der er fremdraget. Her have vi en Rettighed for Huusbonden, men ikke nogen tilsvarende Ret for Lyndet, og det er det Mislige, at Huusbonden har Ret til at skrive om Lyndet, men Lyndet

ikke har Ret til at skrive om Huusbonden. Naar denne Bestemmelse skulde ordnes som de øvrige i Overensstemmelse med Contractsforholds Natur, altsaa med gjensidige Rettigheder og Forpligtelser, saa maatte Lyndet ogsaa være berettiget til at skrive i Huusbondens Bog, om hvorledes han havde behandlet det; og jeg troer virkelig, det vilde kunne bidrage meget til Sagens Oplysning, hvis Huusbonden ligesom Lyndet var nødt til at vise sin Skudsmaalsbog frem, saavel til det Lyndet, han vilde have i sin Tjeneste, som til Øvrigheden, saa at man kunde see, hvorledes ogsaa han havde opført sig. Da det imidlertid neppe er tænkeligt, at man kan faae dette indført, er det bedre, at Skudsmaalsbøger aldeles blive afskaffede. Jeg troer, at det kan siges om dette Lovforslag, at, om det end ikke ordner Forholdet, ganske som man kunde ønske det, saa er dette, ligesom det blev udtalt med Hensyn til den foregaaende Sag, dog kun et Tidsspørgsmaal. Vi skulle tage nu, hvad vi kunne faae, og hvis det ikke findes tilstrækkeligt, kan man altid senere faae Skudsmaalsbøger aldeles afskaffede.

For Endringsforslaget kan jeg ikke stemme, da jeg meget frygter, at det vil afstedkomme, hvad jeg ønsker at undgaae, nemlig Processer mellem Huusbond og Lyndet. Naar man veed, hvormange Lynder der ikke kunne læse Skrift, vil man kunne forstaae, hvor let der vil kunne opstaae Processer, naar Lyndet først efter længere Tids Forløb bliver opmærksomt paa, at der i dets Skudsmaalsbog staaer et Vidnesbyrd, som det ikke synes om; i saa Tilfælde vil Lyndet let falde paa at sige, at Huusbonden har skrevet det uden Lyndets Minde. Dette troer jeg vil blive Tilfældet, naar jeg seer hen til de mange Sager af den Slags, som nu føres angaaende Skudsmaal. Der staaer i Forslaget, at Huusbonden „kan“ give Lyndet Skudsmaal, naar dette forlanger det, men jeg veed ikke, om det ikke skal være: „skal“ give (Hass: Nei!). Sa, naar Huusbonden kan sige Nei til Lyndets Forlangende, saa bliver Forholdet jo det gamle; thi den Ret har han jo, saa jeg seer ikke, at Lyndet vinder Noget ved dette Forslag. Min ærede Sidemand tilvenstre (Drejser) har rigtignok an-